

# НАШ ЈЕЗИК

Књига XLV

Св. 3–4 (2014)

---

## Чланци

### Грамматика и лексика

Употреба партикуле *све* у савременом српском језику  
(АНА М. ЈАЊУШЕВИЋ ОЛИВЕРИ) ..... 3

Дублетна образовања и хомонимске номинације  
код етника и ктетика (од ојконима у Војводини)  
(МАРИЈАН Ј. ЈЕЛИЋ) ..... 19

Категорије броја и бројивости у називима за јела  
у српском језику (БОЈАНА Н. ТОМИЋ) ..... 39

О полисемији лексема које означавају делове људског тела  
(АНЕТА А. СПАСОЈЕВИЋ) ..... 51

Когнитивнолингвистичка анализа фразеологизама  
с компонентом *глава* у српском језику  
(ЈОВАНА Б. ЈОВАНОВИЋ) ..... 69

### Прилог историји књижевног језика

Творбена структура именица у поезији Јована Дошеновића  
(АНА З. РАНЂЕЛОВИЋ) ..... 89

### Студије српског језика у иностранству

Лекторат српског језика на Филозофском факултету  
Универзитета Коменски у Братилсави  
(ВЕСНА Н. ЂОРЂЕВИЋ) ..... 105

## **П р и к а з и**

Деветнаести том Речника САНУ (МАРИЈА С. ЂИНЃИЋ) .....	115
Бојана Милосављевић, <i>Ојоварање као јоворни жанр свакодневне комуникације</i> (СВЕТЛАНА М. СЛИЈЕПЧЕВИЋ) .....	121
<i>Научни састјанак славистија у Вукове дане 43/1</i> (МАРИНА Љ. СПАСОЈЕВИЋ) .....	127
<i>Научни састјанак славистија у Вукове дане 43/3</i> (АНА З. РАНЂЕЛОВИЋ).....	135
Неколико речи о часопису <i>Окѝоих</i> (ДРАГАНА Ј. ЦВИЈОВИЋ) .....	141

БОЈАНА Н. ТОМИЋ  
(Институт за српски језик САНУ, Београд)

## КАТЕГОРИЈЕ БРОЈА И БРОЈИВОСТИ У НАЗИВИМА ЗА ЈЕЛА У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ\*

У раду се разматрају називи за јела који се јављају у множини, као и они који поред множинског могу имати и једински облик. Описују се различити семантички подтипови ових именица, са посебним освртом на њихов номинациони карактер. Циљ је да утврдимо да ли и колико номинациона функција множинског облика утиче на употребну вредност ових именица. Такође, у раду се анализирају специфичности везане за категорију бројивости и партикуларност.

*Кључне речи:* називи за јела, кулинарска лексика, градивне именице, партикуларизација, плуралија тантум.

0. Овај рад, који обрађује називе за јела који се јављају у множини, део је већег истраживања именских речи које се јављају само у множини. Проучавајући именске речи које у језику функционишу само у облицима множине, уочили смо да се лексичко-семантичка група назива за јела јавља као једна од подгрупа у класификацији ових именица. Она није хомогена те ћемо обратити посебну пажњу на различите типове плуралних назива за јела који се у њој јављају.

---

\* Овај рад је настао у оквиру пројекта *Лингвистичка истраживања савремене српске књижевне језика и израда Речника српскохрватској књижевне и народне језика САНУ* (бр. 178009), који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

1. С обзиром на то да се у овом раду говори о називима за јела који се јављају у множини, морамо се осврнути и на појаву плуралија тантум – именице са непотпуном морфолошком парадигмом, које се манифестују само множинским обликом означавајући како мноштво, тако и јединичност. Као формални показатељ да нека лексема припада групи плуралија тантум у речницима се употребљава знака мн. Будући да постоје и лексеме које се само у некој семантичкој реализацији јављају у множинском облику, или се доминантно али не и искључиво употребљавају у множини, у анализи ћемо нагласити уколико се неки пример понаша на такав начин.

1.1. Циљ рада јесте да анализирамо семантичке услове под којима се испољава граматичка категорија броја код назива за јела која се јављају у множини. Као корпус за ово истраживање користили смо Велики народни кувар Спасеније Пате Марковић (познатији као Патин кувар). Из њега смо ексцерпирали лексеме у множинском облику које се јављају у називима јела, проверили њихову употребну вредност у рецептима, али и у контролним корпусима *Речнику српскохрватскога књижевног језика* Матице српске (РМС), *Речнику српскохрватског књижевног и народног језика* САНУ (РСАНУ) и електронском *Корпусу савременог српског језика* (ЕК). Напоменућемо да се у речницима кулинарска лексика обележава квалификатором кув.<sup>1</sup> За нас је значајно да утврдимо и начин на који су лексеме из корпуса дефинисане у речницима (РМС и РСАНУ), јер ће нам употреба јединског или множинског облика у дефиницији бити показатељ мотивационих слика које имамо у перцепцији означених реалија.

1.2. О кулинарској лексици се до сада писало из перспективе лексикологије и семантике, културолошких и међујезичких контаката, истраживања терминологија. Издвојићемо радове Гордане Вуковић (2002), Данијеле Радоњић (2013), Герхарда и Светлане Ресел (Ресел Г., Ресел С. 2010), Агате Крушец (2004) итд. Издвојићемо и рад о именицама које се јављају само у множини, којима се бавила Љиљана Суботић; у том раду посебну пажњу је посветила и називима за јела која се јављају у множини. Прва група аутора се

---

<sup>1</sup> Истраживање Вуковић 2002: 274–275 показује да се овај квалификатор недоследно користи у речницима, те да није ексклузиван показатељ кулинарске терминологије.

бавила лексичко-семантичким особеностима ових именица, док је Љ. Суботић анализирао и граматички аспект.

2. Као што смо већ напоменули, група именица које означавају јела није хомогена; можемо уочити неколико типова именица које припадају кулинарској лексици.<sup>2</sup>

2.1. Као прву групу издвојићемо именице са номинационом функцијом за које Љиљана Суботић (1999: 93) каже да могу имати наспрамну сингуларску парадигму, јер представљају избројиво мноштво са рашчлањеном структуром. То мноштво је састављено од ситнијих делова који су одељиви и појединачни и сами по себи чине целину, што њихов сингулар и означава (И.). Примери за овај тип су: *палачинке*, *пирошке*, *шненице*, *шненокле*, *шнурке* итд. (у РМС смо забележили и примере *вавежњици*, *ваљци*, *клијци*, *младенчићи*, *нокле*, *пифезне*, *сурлице*, *харамбашићи*). У ову групу спадају и именице које су у РМС наведене у једнини са додатним објашњењем да се чешће користе у множини, или су забележене у множини, али је у загради дат и њихов једински облик, или им је неко од секундарних значења множинско: *колач*, *пирошница*, *ражњић*, *слајкиш*, *ћевајче* и *ћевајчић* (такође и примери забележени у РМС *окрулица*, *пирјанац*, *рушавац*; *јомбоци*<sup>3</sup>). Издвојићемо и пример *ћуфтица*,<sup>4</sup> који се у РМС наводи у једнини. За сваки од ових примера могуће је рећи: Направила сам палачинке / пирошке / шненокле / погачице и појела сам палачинку / пирошку / шненоклу / погачицу.

Употреба јединског облика за јело чији је номинациони облик иначе множински имплицира да се ради о једном, већем комаду него што је уобичајено („правим ћевап<sup>5</sup> / колач / палачинку“).

<sup>2</sup> Поделу смо начинили према Суботић 1999.

<sup>3</sup> У РСАНУ се лексеме *вавежњик*, *ваљак*, *јомбоц* наводе у једнини, без напомена везаних за множински облик. Сматрамо да је требало да се назначи да се обично / најчешће јављају у множини.

<sup>4</sup> За ово јело користе се и једински облици *ћуфтица* с и *ћуфтица* ж, као и множински *ћуфтице* ж (исп. Крушец 2004: 256).

<sup>5</sup> У анкети у којој је учествовало двадесетак испитаника утврдили смо да се *ћевај* као назив за реалију односи на она јела која се јављају у синтагмама *нишки ћевај*, *бањалучки ћевај*, *шиш-ћевај*. Ова јела се описују као један већи комад млевеног меса. Значење које бележи РМС (*комадићи меса исјеченог на ражњу*) или описи појединих јела која проналазимо у Кувару (свињски ћевап 684, говеђа печеница спремљена као ћевап 288, сремски ћевап у шерпи 279, суви ћевап у шерпи 289,

С друге стране, „једем погачицу / палачинку“ је уобичајен начин да се искаже да је издвојен један од истородних елемената, мада се у другом случају може односити и на (велику) палачинку као цело јело. Сегментација на један комад нечега је могућа у случајевима у којима сегментирани члан самостално функционише као носилац свих особина надређене, целовите реалије (један *ћевај*<sup>6</sup> садржи све особине јела *ћеваја*). То се дешава у случајевима јасне издиференцираности делова; тада се може изгубити обавезна плуралност облика и издвојити издиференцирани део као јединка. За овакве примере је карактеристично да их је могуће нумерички квантификовати: *један ћевај, две њалачинке* и сл., што није могуће у осталим типовима ових именица. Дакле, уколико је реалија рашчлањива на самосталне сегменте, могућа је њихова нумеричка избројивост.

С друге стране, у корпусу бележимо и примере *кнегле, крофне*, који се у контролним речницима јављају у једнини, без додатних квалификатора везаних за множински облик. На први поглед, ово би требало да нам укаже на то да се наведени назив употребљава у једнини. Ипак, уколико погледамо на који су начин дефинисане ове лексеме (у РСАНУ: *обло уваљан мањи комад куваној или њрженој ѡсесѡа, ваљушак*<sup>7</sup>; односно *врсѡа ѡецива од киселој ѡсесѡа у облику округлих колачића, који се прже на врелом уљу или масѡи*), уочићемо да се у дефиницији јављају синтагме којима се означава некакво умањење (нпр. *мањи комад*, деминутив *колачићи*), али и множинске форме (*окрулих, колачића, који, ѡрже*). Употребом само умањеног облика у једнини у дефиницији добија се извесна незавршеност, недореченост, будући да један ситни комад нечега није у складу са поимањем реалије јела, док се употребом множинског облика<sup>8</sup> за дефинисање једнинског постиже несклад, који би могао (и који би

таз-ћевап 264), а који су најсличнији дефиницији *варено месо на комаде исечено са досѡа умака* (Шкалаћи под *ћеваб*) нису потврђени (исп. Ресел Г., Ресел С. 2010: 205).

<sup>6</sup> Овде можемо поставити питање да ли су споменути сегмент у прагматичкој употреби и назив којим се именује цела реалија две различите сематичке реализације исте лексеме. Разлику би требало исказати у дефиницијама у речнику; уз одредницу у једнини стајало би да се користи обично у множини, док би се семе „ваљкасти комади меса“ и „велики комад меса“ одвојиле под засебна значења.

<sup>7</sup> Такође се дефинише на сличан начин: *обло уваљан мањи комад ѡсесѡа, који се ѡржи или кува за јело* (РСАНУ), без напомене у вези са множинским обликом.

<sup>8</sup> Мисли се на множински облик речи која има регуларну једнину.

тревало) да се отклони уношењем напомене *обично у мн., најчешће у мн.* (према Пешикан 1977: 345 „употреба предлога „у“ [ће у формули „обично у мн.“] сигнализирати или бар наговијестити употребни карактер множине у одговарајућим случајевима“). Радоњић 2013: 406 за пример *кнедла* наводи да се он сврстава у лексичко-семантичку групу „састојци“, која је различита од групе „називи за јела“. Она уочава да се приликом дефинисања ових лексема прави разлика, те тако „лексема у једнини означава комад, комадић припремљен на одређен начин“ тј. састојак, „док иста лексема у множини означава јело зготовљено са тим састојцима“ (И.). Ипак, на основу нашег корпуса, али и даљег истраживања цитиране ауторке, можемо рећи да се ово правило у дефинисању не примењује доследно (исп. Радоњић 2013: 411).

Облик деминутива<sup>9</sup> у множини сигурно имплицира велики број ситних делова. Уколико посматрамо релацију *ћевајчићи-ћеваји-ћевај*,<sup>10</sup> уочићемо да сваки од облика садржи сему величине и количине, и то у првом случају велики број ситних сегмената, у другом множину мањих или већих сегмената, док се трећим означава цела реалија. То значи да су величина и количина релевантне семантичке компоненте значења лексема из области кулинарства које се јављају у множини, као и да је изглед реалије битан за њено име и практичну употребу.

2.2. Други тип чине примери који садрже неизбројиво<sup>11</sup> мноштво елемената сегмената. Такве су именице: *макарони*<sup>12</sup>, *ћирјанци*, *флекице*, *шијајети* (*сијајети*)<sup>13</sup>, *млинци*, *жјањци*, *резанци*. За млинце је карактеристично да им је у РМС секундарно значење множинско – *млинач* (*јело од ћисџа у облику ћлочасћих комадића ћечених и зачињених машићу или маслом*), док се *жјањци* и *резанци* наводе у

<sup>9</sup> Морам напоменути да деминутив типа *ражњић* није прави деминутив именица *ражањ*. У РМС видимо да је у питању ново, лексикализовано значење.

<sup>10</sup> Мислимо на реалију *већи комад меса*, а не на ону дефинисану у РМС (*комадић меса исћеченој на ражњу*).

<sup>11</sup> Прецизније би било рећи „мноштво које је могуће пребројати, али се не броји“ (исп. Вјежбица 1985: 338).

<sup>12</sup> У новије време код нас су постали популарни ситни колачи истог имена. У њиховом случају би било могуће рећи *један макарон*; њих бисмо сврстали у прву групу наше класификације.

<sup>13</sup> Лексема *макарони* и *шијајети* јављају се у говору и у женском роду као *макароне* и *шијајете*.

јединици уз напомену да се обично јављају у множини. У ову групу бисмо сврстали и примере пронађене у РМС – *љеванци*, *џиријанчићи*, *џирени*, *шмуџавци*, *дроњци* (наведено под дроњак 3 – *с брашном размућена јаја ња закувана у јухи, суји*).

У наведеним примерима није могуће употребити самосталну сегментирану јединицу која носи особине еквивалентног множинског појма. Примери у којима је та сегментација могућа више не припадају кулинарској лексници, тј. не односе се више на називе за јела. Такав је на пример облик *шијајеџи*, који има фигуративно значење *нешиџо џанкој и дуџачкој облика, нешиџо шиџо обликом џодсеџа на шијајеџу*. Такође, могуће је употребити једински облик ових именица да би се указало на састојак као јединку: испао ти је *резанац* на под, прогутај ту *шијајеџу* што ти виси из уста. И у овим случајевима једински облик се не односи на реалност јело, већ на један од састојака тог јела, и то у одређеној количини (могуће је рећи и: испала су ти *џири резаница* на под). У РСАНУ се ова карактеристика уочава у дефиницији, у додатном објашњењу о јединском облику:

**макарон** 1. у мн.: *врџиџа џесџенине у облику дуџуџастџих, џевкастџих комаџиџа и јело од џакве џесџенине (у јџ.: комаџиџ џакве џесџенине)*.

**млиџац** 3. а. у мн.: *врџиџа јела од сечених кора џесџиџа џечених на шиџедџаку, мало џрокуваних у води, а заџиџм у соку од џуреџеј џечеџа (у јџ.: комаџ џако џеченој џесџиџа)*.

Лексеме *шијајеџи*, *макарони*, *млиџи*, осим што означавају називе за јела, означавају и главне састојке за та јела. На примеру дефинисања лексеме *макарон* видимо да је прво истакнуто да је реч о врсти тестенине, а затим да она означава и јело од такве тестенине. У питању је „метонимијска формула састојак–јело зготовљено од тог састојка“ (Радоџић 2013: 407). Овде можемо поставити питање да ли наведене лексеме у случају када означавају састојке припадају градивним именицама. У прилог тој тврдњи иде чињеница да оне, означавајући главни састојак јела, представљају одређену материју, твар. Такође, у речнику се наводе у јединици као основном облику, али се опис материје даје у значењу које је обележено као множинско, што није карактеристика градивних именица. Сматрамо да је у оваквим случајевима граница између општих и градивних именица слабо изражена. Видећемо да и именице којима се означавају



остаци такође имају заједничке особине са градивним именицама. Љиљана Суботић их заједно назива „плуралске (збирно-) градивне именице“ (Суботић 1999: 92).

У Кувару налазимо више примера за релацију састојак–јело. Уочавамо да се код сложених назива јела у тексту рецепта обично јавља главни члан, најчешће као састојак: Узети *макарона* 300 гр (макарони с мрвицама, Кувар: 692); *Макароне* оцедити, ... прелити сосом и добро промешати (И.). *Сјајети* изломити на кратке комаде (спагети с грашком, И.: 693). У рецепту ваљушци од меса: Целу масу добро измешати, па правити *ваљушке* (И.: 352). Сваки *ваљушак* умочити прво у размућено јаје, затим у туцану земичку (И.). С друге стране, бележимо и примере да се употребљавају у номинационој функцији, како сложени, цели, тако и скраћени, једнолексемски називи: рецепт *џољске завијене зразе* (*џољске завијене зразе* служити са пиреом од кромпира, Кувар: 332), мада је употреба скраћеног назива чешћа (рецепт *њоки од кукурузној брашна* – *Њоке* су нарочито згодне уз обарену рибу, И: 693). За прагматичку функцију рецепата није неопходна прецизност у реферисању на назив јела. Напротив, бележимо велики број примера страних јела чији се називи у рецепту не понављају, већ се користе домаћи, познатији, али непрецизнији облици нпр. у рецептима за руска јела: *сирници* – Све то промешати и направити мале округле *џојачице* (Кувар: 673); *коржици* – вадити воденом чашом округле *џојачице* (И.: 673); *шанешки* – направити од теста округле, пљоснате, мале *џојачице* (И.: 674); у рецепту за италијанско јело *ђеновски равиоли* – Куване *џашке* оцедити из воде (И.: 138); у рецепту за *шухајдице*<sup>14</sup> – Домаћицу која припрема ове *колаче* не треба да збуну чињеница што ће чоколада мало омекшати (И.: 448). Видимо да се у рецепту користе облици *џојачица*, *џашци*, *колач*; у првом случају су облик и величина утицали на замену, у другом је употребљен познатији облик, а у трећем надређени појам, тј. тип хране којем припадају.

Насупрот томе, бележимо и примере у рецептима у којима се употребљавају страни називи. У рецепту за *расџејаје* – У сваки *расџејај* метнути ... надев од пиринча (Кувар: 671); *ђулнаре* – Румено испржене *ђулнаре* стављати у густо укуван шећер (И.: 449); *назли-фатиме* – врелим шећером прелити печене и охлађене *назли-*

<sup>14</sup> Нисмо утврдили из ког су језика позајмљене.

*фајме* (И.: 448). Овде бисмо убројали и примере са *макаронима* и *сјајетијам*, који су данас уобичајени и припадају општем лексикону.

2.3. Трећи тип чине именице којима се означава маса у којој се ипак распознају засебни делићи, комади: *џаче*, *џикџије*, *џрије*.<sup>15</sup> Код именица плуралија тантум издвајају се као засебна лексичко-семантичка група речи којима се означавају остаци, отпаци. И код назива за јела се јавља овај тип и односи се на разне отпатке и остатке од хране и пића, јестиве и нејестиве.<sup>16</sup>

У ову групу спада тек неколико назива за јело. Они се односе на пихтијаста јела (*џикџије*) и изнутрице (*џрије*). За сваки од ових типова је карактеристично да постоје називи за слична или иста јела у једнини (нпр. примери из РМС *хладетијина*<sup>17</sup>; *шкембе*<sup>18</sup>), те нас не чуди што се у ретким случајевима, начешће у разговорном језику, и лексема *џикџије* / *џихџије* може потврдити у једнини<sup>19</sup> (ЕК: Неодлучни купац [је] могао да види, на месту где је пихтија била таласасто напукла, како куљну беличаста рскавица и како вирну длакава кожурица). У вези са овим именицама Суботић 1999: 91–92 истиче да се говори о храни која се концептуализује као мноштво са ограниченом бројивошћу. Због тога што код њих такође постоји сема неодвојивости, сматрамо да примери из ове групе једини припадају групи правих плуралија тантум.

3. У вези са бројивошћу ових именица, на основу наведених примера, закључићемо да се оне не понашају као именице плуралија тантум, него као градивне именице. Категорија бројивости је код њих везана за партикуларизацију, што је један од разлога зашто можемо доћи у недоумицу да ли називи за јела припадају градивним именицама. За разлику од именица прве групе, чији се сегменти могу нумерички квантификовати (али они као целина не

<sup>15</sup> У ову групу бисмо сврстали и примере *дрче*, *крезле*, *мекиње*, *џаље*, *џосије*, *џрица* (у мн.), *џереалије*, које смо потврдили у РМС, али их нема у нашем корпусу.

<sup>16</sup> Такви су и примери из РМС *осевина/осјевина*, *осевци/осијевици*, *џомије*, *сџирине*, *сџлачине*, *оџућине*, *џодјревици/џодјријевици*, *џојревици/џојријевици*, као и *џройина* у секундарном значењу; ми их нећемо анализирати овом приликом, али напомињемо да бисмо их сврстали у ову групу.

<sup>17</sup> У РСАНУ – *дрхџалица* се обично јавља у множини.

<sup>18</sup> У РСАНУ – *бубрежњак* се често јавља у множини.

<sup>19</sup> У разговорном језику се може чути и „једна пихтија“ у значењу „једна порција пихтија“.

могу), преостале лексеме из области кулинарства можемо избројати помоћу партитивних синтагми у којима су главни чланови тзв. не-конвенционални партикуларизатори нпр. *џањир*, *шерџа*, *кашика*, *шака*, *куџија* и сл. (Пипер 1982: 100). Квантификатори који се срећу уз ове именице везани су за домен броја и количине, с тим што су нумерички у вези са споменутиим специјалним случајем именица прве групе. За називе за јела који се јављају у множини не важи карактеристика именица плуралија тантум да се квантификују помоћу збирних бројева (исп. Суботић 1999: 93, Ивић 1980: 1, Зника 2007).

4. Иако формално не припадају нашем корпусу, указаћемо на неколико позајмљеница за које сматрамо да је неопходно да се спомену у вези са овом тематиком. У питању су *џомфрији* (Кувар: 193) и данас непознато *џомшијс* (Кувар: 190) (и у корпусу непотврђени *кекс*, *корнфлекс*, *чијс*). Наиме, наведене лексеме у српском језику имају облик једнине, иако су у питању множински облици у језицима из којих потичу (према *cakes*, *kornflakes*, *pommes frites*, *pommes chips*, *chips*<sup>20</sup>). У српском језику овакви примери нису чести, те нису детаљно ни истраживани<sup>21</sup>. С друге стране, у скандинавској литератури се такве лексеме називају кепсорди или кепс-речи<sup>22</sup> и необичне су јер се код њих додавањем множинског наставка формално добија двострука множина – једна у језику даваоцу, друга у језику примаоцу (исп. Антуновић 1992: 244, Шведска граматика: 549). У нашим примерима се то не уочава, будући да се наведене именице понашају као градивне и немају множину.

5. На основу приложене анализе може се закључити да се знатан број назива који припадају кулинарској лексици јавља у облику множине. Реалије означене на овај начин најчешће представљају скуп одвојивих сегмената, недељиво мноштво сегмената, или пак недељиву масу сегмената. Анализом примера из Великог народног куvara утврдили смо да постоји разлика између номинационе и прагматичке функције назива првог типа. У називу јела, тј. наслову

<sup>20</sup> Од наведених примера само лексема *chips* није плуралија тантум у језику из ког је позајмљена, већ множински облик лексеме *chip* (Оксфордска речник).

<sup>21</sup> Суботић 1999: 88 тумачи лексему *шорци*.

<sup>22</sup> Према шведском *keps word* од енглеског назива за качкет у множини; у српском језику би адекватнији термин био кекс-речи, будући да нисмо усвојили лексему \*кепс.

рецепта у највећем броју случајева се налази множински облик, док се у тексту рецепта врло често употребљава облик јединине. Код другог типа ових именица, употреба јединског облика је могућа само у случајевима када се односи на састојак јела, односно када се односи на секундарно значење те лексеме. Трећи тип представља пример праве плуралије тантум и код њега се једински облик јавља у разговорном стилу. За именице које означавају називе за јела битна је категорија бројивости, јер нам начин на који се квантификују може указати на њихову блискост са градивним именицама. Оне се могу партикуларизовати на различите начине, што често зависи од тога да ли се односе на назив за састојак или назив за јело.

#### ЛИТЕРАТУРА

- Антуновић 1992: Goranka Antunović, Švedski u švengleskom – still going strong: Prilog proučavanju jezičnih dodira na primjeru anglicizama u švedskom, *Rad JAZU* 446, Zagreb, 207–257.
- Вјежбица 1985: Anna Wierzbicka, Oats and wheat: The fallacy of arbitrariness, u: *Iconity in Syntax*, Amsterdam–Philadelphia, 311–342.
- Вуковић 2002: Гордана Вуковић, Општа и термилошка лексика у лексикографској пракси, у: *Дескриптивна лексикографија стандардног језика и њене теоријске основе*, Београд – Нови Сад, 273–276.
- Зника 2007: Marija Znika, Pokazatelji brojivosti, *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* 33, Zagreb, 469–477.
- Ивић 1980: Милка Ивић, О партикуларизаторима, *Јужнословенски филолоџ XXXVI*, Београд, 1–12.
- Крушец 2004: Agata Kruszc, Vukova trpeza – kulinarska terminologija u prvom izdanju „Srpskog Rječnika“ Vuka Stefanovića Karadžića (1818), *Зборник Мајице српске за филологију и лингвистику XLVII/1–2*, Нови Сад, 233–296.
- Оксфордска речник: <http://www.oxforddictionaries.com/>
- Пешикан 1977: Митар Пешикан, Лексикализација множине именица и обрада ове појаве у рјечницима, у: *Зборник радова поводом 70-годишњице животоа академика Ј. Вуковића*, Сарајево, 339–347.
- Пипер 1982: Предраг Пипер, О типовима квантификатора у српскохрватском језику, *Научни састај слависти у Вукове дане* 11/2, Београд, 93–103.
- Радоњић 2013: Данијела Радоњић, О терминологији кулинарства у Речнику српскохрватског књижевног језика Матице српске, у: *Савремени шокови у лингвистичким истраживањима* 1, Београд, 399–419.
- Ресел Г., Ресел С. 2010: Gerhard Ressel, Svetlana Ressel, Evropska kulinarska terminologija u srpskoj kulturi 19. veka, *Научни састај слависти у Вукове дане* 39/1, Београд, 203–214.

- Суботић 1999: Љиљана Суботић, О категорији броја код именица, *Научни састајанак слависта у Вукове дане* 28/2, Београд, 87–96.
- Шведска граматика: Philip Holmes, Ian Hinchliffe, *Swedish: A Comprehensive Grammar*, New York, 2003.
- Шкаљић: Abdulah Škaljić, *Turcizmi u srpskohrvatskom jeziku*, Sarajvo, 1966.

## ИЗВОРИ

- Кувар: Спасенија Пата Марковић, *Велики народни кувар*, Београд, 1972.
- ЕК: *Електронски корпус српског језика*, Београд: Математички факултет, <http://korpus.matf.bg.ac.rs/>
- РМС: *Речник српскохрватског књижевног језика*, I–VI, Нови Сад: Матица српска, 1967–1976.
- РСАНУ: *Речник српскохрватског књижевног и народног језика*, I–XIX, Београд: Српска академија наука и уметности – Институт за српскохрватски језик, 1959–.

*Војана Н. Томић*

## CATEGORIES OF NUMBER AND COUNTABILITY IN SERBIAN CULINARY TERMS

### S u m m a r y

This paper discusses the plural nouns that depict food, as well as plural forms, which can have a singular form within a specific usage. It describes the different subtypes of these nouns, with a special emphasis on their nomination character. Also, the paper analyzes the specifics related to category of countability and particularity.